

Załącznik
do uchwały nr 74/2023
Rady Ministrów
z dnia 19 maja 2023 r.

**Rządowy program pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania
zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych
w latach 2023–2025**

I. WSTĘP

Respektując postanowienia art. 2 i art. 27 Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. poz. 526) oraz realizując politykę wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, Rząd uznał za uzasadnione kontynuowanie w latach 2023–2025 realizacji programu pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych.

Zgodnie ze „Strategią na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021–2030” przyjętą uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021–2030 (M.P. poz. 218) system edukacji pełni zasadniczą rolę w procesie aktywizacji społecznej osób z niepełnosprawnościami oraz przygotowania do podjęcia w przyszłości zatrudnienia i prowadzenia niezależnego życia. Z powyższego wynika, że działania na rzecz osób niepełnosprawnych w celu urzeczywistnienia wskazanych założeń stanowią priorytet Rady Ministrów, a realizacja Rządowego programu pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2023–2025, zwanego dalej „programem”, będzie sprzyjała eliminowaniu barier edukacyjnych.

Pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych jest jedną z form realizacji zadania wyrównywania szans edukacyjnych, podnoszenia jakości kształcenia uczniów niepełnosprawnych, a w konsekwencji zwiększania ich szans edukacyjnych. Zapewnienie dostosowanych do potrzeb edukacyjnych uczniów niepełnosprawnych podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów

ćwiczeniowych wychodzi naprzeciw zobowiązaniom wynikającym z postanowień art. 24 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 oraz z 2018 r. poz. 1217), ratyfikowanej przez Polskę w 2012 r., przewidujących obowiązek zapewnienia osobom niepełnosprawnym wsparcia ułatwiającego ich skuteczną edukację.

W procesie kształcenia uczniów niepełnosprawnych niezbędne jest uwzględnianie ich indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych wynikających zarówno z ich niepełnosprawności, jak i predyspozycji, uzdolnień i zainteresowań. Przejawia się to m.in. koniecznością stosowania zróżnicowanych metod i form pracy, jak i dostosowanych do potrzeb tych uczniów podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych. Znajduje to odzwierciedlenie w przepisach przewidujących obowiązek uwzględnienia potrzeb uczniów niepełnosprawnych przy wyborze podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych. Zespoły nauczycieli są obowiązane do uwzględniania przy wyborze podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych dla uczniów niepełnosprawnych objętych kształceniem specjalnym potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych tych uczniów, zgodnie z art. 22ab ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230).

W latach 2023–2025 programem będą objęci uczniowie słabowidzący, niesłyszący, słabosłyszący, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym oraz uczniowie z niepełnosprawnościami sprzężonymi (w przypadku, gdy są to niepełnosprawności spośród wyżej wymienionych niepełnosprawności), posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 127 ust. 10 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900), albo orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 312 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60, 949 i 2203, z 2018 r. poz. 2245, z 2019 r. poz. 1287 oraz z 2022 r. poz. 1116).

Pomoc w formie dofinansowania zakupu:

- 1) podręczników do zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, w tym podręczników do kształcenia specjalnego, dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, zwanych dalej „podręcznikami do kształcenia ogólnego”, materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego, o których

mowa w art. 3 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zwanych dalej „materiałami edukacyjnymi do kształcenia ogólnego”, lub materiałów ćwiczeniowych, o których mowa w art. 3 pkt 25 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zwanych dalej „materiałami ćwiczeniowymi”, obejmuje uczniów uczęszczających w roku szkolnym:

- a) 2023/2024, 2024/2025 lub 2025/2026 do: liceum ogólnokształcącego, technikum, branżowej szkoły I stopnia, branżowej szkoły II stopnia, szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy, klas VI–IX ogólnokształcącej szkoły baletowej lub liceum sztuk plastycznych,
 - b) 2023/2024 do klas I i II czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia lub klas III–VI dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia,
 - c) 2024/2025 do klas I–III czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia lub klas IV–VI dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia,
 - d) 2025/2026 do czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia lub klas V i VI dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia;
- 2) materiałów edukacyjnych do kształcenia zawodowego, o których mowa w art. 3 pkt 24 lit. b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zwanych dalej „materiałami edukacyjnymi do kształcenia zawodowego”, obejmuje uczniów uczęszczających w roku szkolnym:
- a) 2023/2024, 2024/2025 lub 2025/2026 do: technikum, branżowej szkoły I stopnia, branżowej szkoły II stopnia, szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy, klas VI–IX ogólnokształcącej szkoły baletowej lub liceum sztuk plastycznych,
 - b) 2023/2024 do klas I i II czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia lub klas III–VI dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia,
 - c) 2024/2025 do klas I–III czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia lub klas IV–VI dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia,
 - d) 2025/2026 do czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia lub klas V i VI dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia.

Uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, z wyjątkiem uczniów uczęszczających do szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy (tj. uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi), realizują tę samą podstawę programową kształcenia ogólnego oraz podstawę programową kształcenia w zawodzie co ich pełnosprawni rówieśnicy i mogą korzystać z podręczników, materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych dostępnych na rynku.

Uczniowie uczęszczający do szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy realizują odrębną podstawę programową kształcenia ogólnego¹⁾.

Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy jest ukierunkowana na przygotowanie młodzieży do pełnienia różnych ról społecznych oraz autonomicznego (na miarę ich możliwości rozwojowych) i aktywnego dorosłego życia. Nauczyciele, realizując podstawę programową kształcenia ogólnego określoną dla tego typu szkoły, mogą korzystać z podręczników oraz różnych, dostępnych na rynku, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych.

Program nie obejmuje uczniów niewidomych, dla których Ministerstwo Edukacji i Nauki angażuje odrębne środki, uwzględnione w planie wydatków budżetu państwa w części 30 – Oświata i wychowanie. W ramach tych środków są wykonywane m.in. adaptacje podręczników i książek pomocniczych odpowiednio do potrzeb tych uczniów, tj. w systemie Braille’a. Wersje elektroniczne tych adaptacji są udostępniane szkołom i placówkom na stronie internetowej Ośrodka Rozwoju Edukacji w ramach specjalnego systemu informatycznego, który umożliwia dyrektorom szkół i placówek bieżące pobieranie i drukowanie tych adaptacji, w całości lub części (zgodnie z indywidualnymi potrzebami edukacyjnymi uczniów). Powyższe rozwiązanie dotyczy również adaptacji podręczników dla uczniów słabowidzących, jednakże uczniowie ci mogą również korzystać z podręczników dostępnych na rynku, wykorzystując do ich czytania odpowiedni sprzęt techniczny i optyczny.

¹⁾ Załącznik nr 5 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356, z późn. zm.).

Badania Centrum im. Adama Smitha²⁾ pokazują, że utrzymanie i wychowanie dziecka w okresie od urodzenia do osiągnięcia 18. roku życia kosztuje od ok. 200 tys. zł do 225 tys. zł, a dwojga dzieci od 370 tys. zł do 400 tys. zł.

Priorytetowym zadaniem państwa jest likwidacja społecznego wykluczenia. Program polega na dofinansowaniu zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia zawodowego i materiałów ćwiczeniowych oraz stanowi element systemu działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością.

W związku z powyższym, korzystając z doświadczeń lat ubiegłych w realizacji programów wyrównujących warunki startu szkolnego, przygotowano Rządowy program pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2023–2025.

II. CEL PROGRAMU

Celem programu jest wyrównywanie szans edukacyjnych i wspieranie rozwoju edukacyjnego uczniów niepełnosprawnych przez dofinansowanie zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia zawodowego i materiałów ćwiczeniowych.

III. BENEFICJENCI PROGRAMU

1. Beneficjenci bezpośredni programu

Beneficjentami bezpośrednimi programu są uczniowie słabowidzący, niesłyszący, słabosłyszący, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi (w przypadku, gdy są to niepełnosprawności spośród wyżej wymienionych niepełnosprawności), bezpośrednio korzystający z pomocy na zakup podręczników do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia zawodowego i materiałów ćwiczeniowych, uczęszczający w roku szkolnym:

- 1) 2023/2024, 2024/2025 lub 2025/2026 do: liceum ogólnokształcącego, technikum, branżowej szkoły I stopnia, branżowej szkoły II stopnia, szkoły specjalnej

²⁾ Koszty wychowania dzieci w Polsce 2021, Raport Centrum im. Adama Smitha.

- przysposabiającej do pracy, klas VI–IX ogólnokształcącej szkoły baletowej lub liceum sztuk plastycznych;
- 2) 2023/2024 do klas I i II czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia lub klas III–VI dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia;
 - 3) 2024/2025 do klas I–III czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia lub klas IV–VI dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia;
 - 4) 2025/2026 do czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia lub klas V i VI dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia.

2. Beneficjenci pośredni programu

Beneficjentami pośrednimi programu są:

- 1) rodziny wychowujące uczniów niepełnosprawnych będących beneficjentami bezpośrednimi programu, o których mowa w ust. 1;
- 2) jednostki samorządu terytorialnego odpowiedzialne za lokalną politykę oświatową i społeczną;
- 3) ministrowie prowadzący szkoły:
 - a) minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego,
 - b) minister właściwy do spraw rolnictwa,
 - c) minister właściwy do spraw środowiska,
 - d) minister właściwy do spraw gospodarki morskiej,
 - e) minister właściwy do spraw żeglugi śródlądowej,
 - f) minister właściwy do spraw rybołówstwa,
 - g) ministrowie właściwi do spraw zawodów określonych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, o których mowa w art. 8 ust. 14a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

Dofinansowanie zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia zawodowego oraz materiałów ćwiczeniowych dla jednego ucznia będzie wynosiło:

<p>dla uczniów słabowidzących, niesłyszących, słabosłyszących, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy są to niepełnosprawności spośród niepełnosprawności, o których mowa wyżej, uczęszczających w roku szkolnym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 2023/2024, 2024/2025 lub 2025/2026 do liceum ogólnokształcącego, technikum, klas VI–IX ogólnokształcącej szkoły baletowej lub liceum sztuk plastycznych; 2) 2023/2024 do klas I i II czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia lub klas III–VI dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia; 3) 2024/2025 do klas I–III czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia lub klas IV–VI dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia; 4) 2025/2026 do czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia lub klas V i VI dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia; 	<p>do kwoty 445 zł</p>
<p>dla uczniów słabowidzących, niesłyszących, słabosłyszących, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy są to niepełnosprawności spośród niepełnosprawności, o których mowa wyżej, uczęszczających w roku szkolnym 2023/2024, 2024/2025 lub 2025/2026 do branżowej szkoły I stopnia lub branżowej szkoły II stopnia;</p>	<p>do kwoty 390 zł</p>

dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi (w przypadku gdy są to uczniowie z niepełnosprawnościami spośród następujących niepełnosprawności: uczniowie słabowidzący, niesłyszący, słabosłyszący, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym), uczęszczających w roku szkolnym 2023/2024, 2024/2025 lub 2025/2026 do szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy.	do kwoty 225 zł
--	-----------------

Szacuje się, że w latach 2023–2025 pomoc w ramach programu otrzyma około 183 020 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym w roku szkolnym 2023/2024 – 57 597 uczniów, w roku szkolnym 2024/2025 – 61 643 uczniów i w roku szkolnym 2025/2026 – 63 780 uczniów.

IV. SPOSÓB REALIZACJI I FINANSOWANIA PROGRAMU

Organem koordynującym program jest minister właściwy do spraw oświaty i wychowania. Koordynatorem programu na szczeblu wojewódzkim dla następujących typów szkół: liceum ogólnokształcącego, technikum, branżowej szkoły I stopnia, branżowej szkoły II stopnia, szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz szkół artystycznych realizujących kształcenie ogólne w zakresie liceum ogólnokształcącego, prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego i osoby fizyczne, jest wojewoda realizujący zadanie przez kuratora oświaty.

Koordynatorem programu w przypadku:

- 1) czteroletnich ogólnokształcących szkół muzycznych II stopnia, w tym klas dotychczasowych sześcioletnich ogólnokształcących szkół muzycznych II stopnia prowadzonych w czteroletnich ogólnokształcących szkołach muzycznych II stopnia, klas VI–IX ogólnokształcących szkół baletowych lub liceów sztuk plastycznych, prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego,
- 2) szkół rolniczych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa,

- 3) szkół leśnych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw środowiska,
- 4) szkół morskich prowadzonych przez ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej,
- 5) szkół żeglugi śródlądowej prowadzonych przez ministra właściwego do spraw żeglugi śródlądowej,
- 6) szkół rybołówstwa prowadzonych przez ministra właściwego do spraw rybołówstwa,
- 7) szkół prowadzących kształcenie zawodowe prowadzonych przez ministrów właściwych do spraw zawodów określonych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, o których mowa w art. 8 ust. 14a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe – są ministrowie prowadzący te szkoły.

Na realizację programu w latach 2023–2025 zaplanowano łącznie 69,7 mln zł ze środków rezerwy celowej budżetu państwa poz. 26 „Środki na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zapewnienie uczniom objętym obowiązkiem szkolnym dostępu do bezpłatnych podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, realizację programu rządowego „Aktywna Tablica” i Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa – Priorytet 3, a także innych programów rządowych oraz programów i przedsięwzięć ustanawianych w obszarze oświaty i wychowania na podstawie art. 90u i 90w ustawy o systemie oświaty”.

Analiza kosztów podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych oraz potencjalna liczba uczniów objętych programem wskazuje, że wysokość środków finansowych niezbędnych do uruchomienia programu wyniesie w roku:

- 1) 2023 – 21,5 mln zł;
- 2) 2024 – 23,5 mln zł;
- 3) 2025 – 24,7 mln zł.

W przypadku wzrostu liczby uczniów uprawnionych do objęcia programem możliwe jest zwiększenie środków finansowych na jego realizację ze środków wyżej wymienionej rezerwy celowej budżetu państwa.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania przedstawi propozycję podziału środków finansowych między wojewodów i ministrów prowadzących szkoły oraz przekaże ją ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych odpowiednio w terminie:

- 1) w roku szkolnym 2023/2024:
 - a) do dnia 10 sierpnia 2023 r. – w części dotyczącej pierwszej transzy,

- b) do dnia 27 września 2023 r. – w części dotyczącej drugiej transzy;
- 2) w roku szkolnym 2024/2025:
 - a) do dnia 9 sierpnia 2024 r. – w części dotyczącej pierwszej transzy,
 - b) do dnia 27 września 2024 r. – w części dotyczącej drugiej transzy;
- 3) w roku szkolnym 2025/2026:
 - a) do dnia 8 sierpnia 2025 r. – w części dotyczącej pierwszej transzy,
 - b) do dnia 26 września 2025 r. – w części dotyczącej drugiej transzy.

Wielkość środków finansowych dla wojewodów i ministrów prowadzących szkoły na dany rok zostanie obliczona według zasady: liczba uczniów uprawnionych do otrzymania pomocy w poszczególnych rocznikach klas w danym roku szkolnym pomnożona odpowiednio przez kwotę 445 zł, 390 zł lub 225 zł.

Liczba uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do liceum ogólnokształcącego, technikum, branżowej szkoły I stopnia, branżowej szkoły II stopnia, szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz szkół artystycznych realizujących kształcenie ogólne w zakresie liceum ogólnokształcącego, prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego i osoby fizyczne, zostanie wskazana przez wojewodów na podstawie informacji zebranych z poszczególnych gmin. W przypadku szkół, które nie są prowadzone przez gminy, gmina, na której terenie znajdują się te szkoły, zwraca się do organów prowadzących te szkoły o udzielenie informacji o szacunkowej liczbie uczniów uprawnionych do otrzymania pomocy w ramach programu, uczęszczających do tych szkół.

Liczba uczniów uprawnionych do otrzymania pomocy uczęszczających do:

- 1) szkół artystycznych realizujących kształcenie ogólne w zakresie liceum ogólnokształcącego prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego,
- 2) szkół rolniczych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa,
- 3) szkół leśnych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw środowiska,
- 4) szkół morskich prowadzonych przez ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej,
- 5) szkół żeglugi śródlądowej prowadzonych przez ministra właściwego do spraw żeglugi śródlądowej,
- 6) szkół rybołówstwa prowadzonych przez ministra właściwego do spraw rybołówstwa,

7) szkół prowadzących kształcenie zawodowe prowadzonych przez ministrów właściwych do spraw zawodów określonych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, o których mowa w art. 8 ust. 14a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe – zostanie wskazana przez ministrów prowadzących te szkoły.

Wojewoda przekazuje gminom dotacje w wysokości obliczonej zgodnie z zasadą: liczba uczniów uprawnionych do otrzymania pomocy w poszczególnych rocznikach w danym roku szkolnym pomnożona odpowiednio przez kwotę 445 zł, 390 zł lub 225 zł.

Dyrektor szkoły prowadzonej przez gminę dokona zwrotu kosztów zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia zawodowego lub materiałów ćwiczeniowych rodzicom uczniom, prawnym opiekunom, rodzicom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinny dom dziecka, dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorom regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych, opiekunom faktycznym w rozumieniu ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2023 r. poz. 810), zwanym dalej „opiekunami uczniów”, albo pełnoletnim uczniom, po przedłożeniu dowodu zakupu tych podręczników lub materiałów. W przypadku szkoły prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego inną niż gmina, osobę prawną niebędącą jednostką samorządu terytorialnego albo osobę fizyczną, koszty zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia zawodowego lub materiałów ćwiczeniowych zwraca odpowiednio wójt, burmistrz albo prezydent miasta, właściwy ze względu na siedzibę szkoły, po przedłożeniu dowodu zakupu tych podręczników lub materiałów.

W przypadku szkoły prowadzonej przez ministra koszty zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia zawodowego lub materiałów ćwiczeniowych zwraca dyrektor szkoły prowadzonej przez ministra po przedłożeniu dowodu zakupu tych podręczników lub materiałów.

W przypadku zakupów indywidualnych podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych dowodem zakupu tych podręczników lub materiałów jest faktura VAT wystawiona imiennie na ucznia lub opiekuna ucznia, rachunek, paragon lub oświadczenie o zakupie podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych. W przypadku oświadczenia o zakupie podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych należy podać informację o rozliczeniu wydatków na zakup tych podręczników lub materiałów wyłącznie w ramach Rządowego programu pomocy uczniom

niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2023–2025.

W przypadku zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych dla grupy uczniów koszty zakupu są zwracane po przedłożeniu potwierdzenia zakupu tych podręczników lub materiałów wystawionego przez podmiot dokonujący zakupu. Potwierdzenie zakupu zawiera: imię i nazwisko ucznia, nazwę i adres siedziby szkoły, klasę, do której uczeń będzie uczęszczał odpowiednio w roku szkolnym 2023/2024, 2024/2025 lub 2025/2026, wykaz zakupionych podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych, kwotę zakupu, datę zakupu i podpis osoby, która dokonała zakupu. Podmiot, który dokonał zakupu, wystawia potwierdzenie zakupu na podstawie faktury VAT oraz listy uczniów, dla których dokonano zakupu tych podręczników lub materiałów.

Zwrot kosztów zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych dla jednego ucznia nie może przekroczyć odpowiednio kwot: 445 zł, 390 zł lub 225 zł.

Środki finansowe na realizację programu w każdym roku szkolnym (odpowiednio 2023/2024, 2024/2025 lub 2025/2026) zostaną przekazane w dwóch transzach:

- 1) pierwsza transza (w wysokości nie mniejszej niż 80% planowanych środków) – zostanie obliczona na podstawie wstępnych danych dotyczących liczby uczniów uprawnionych w danym roku szkolnym do korzystania z pomocy, otrzymanych od wojewodów i ministrów prowadzących szkoły;
- 2) druga transza – będzie stanowić uzupełnienie niezbędnych środków potrzebnych gminom i ministrom prowadzącym szkoły do pełnego zrealizowania programu w danym roku szkolnym i zostanie obliczona po zebraniu przez wojewodów i ministrów prowadzących szkoły ostatecznych danych o liczbie uczniów korzystających z pomocy.

V. TRYB UDZIELANIA POMOCY

1. Przyznanie pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia zawodowego lub materiałów ćwiczeniowych następuje na wniosek opiekunów uczniów albo pełnoletnich uczniów, a także na wniosek nauczyciela, pracownika socjalnego lub innej osoby za zgodą opiekunów uczniów albo pełnoletnich uczniów.

2. Wniosek składa się do dyrektora odpowiednio: liceum ogólnokształcącego, technikum, branżowej szkoły I stopnia, branżowej szkoły II stopnia, szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy, czteroletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia (również w przypadku klas dotychczasowej sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czteroletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia), ogólnokształcącej szkoły baletowej lub liceum sztuk plastycznych odpowiednio w roku szkolnym 2023/2024, 2024/2025 lub 2025/2026.

Wniosek o udzielenie pomocy zawiera:

- 1) imię (imiona) i nazwisko ucznia oraz adres jego zamieszkania;
- 2) nazwę i adres siedziby szkoły oraz klasę, do której uczeń będzie uczęszczał odpowiednio w roku szkolnym 2023/2024, 2024/2025 lub 2025/2026;
- 3) imię (imiona) i nazwisko osoby składającej wniosek oraz adres jej zamieszkania, a w przypadku wniosku składanego przez:
 - a) dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej i dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej – adres siedziby tej placówki,
 - b) nauczyciela lub pracownika socjalnego – adres siedziby podmiotu będącego jego miejscem pracy;
- 4) datę wydania i numer orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ucznia.

W przypadku wniosku o udzielenie pomocy składanego przez nauczyciela, pracownika socjalnego lub inną osobę za zgodą opiekuna ucznia albo pełnoletniego ucznia do wniosku dołącza się tę zgodę.

3. Dyrektor szkoły prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego, osobę prawną niebędącą jednostką samorządu terytorialnego i osobę fizyczną sporządza listę uczniów uprawnionych do otrzymania pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia zawodowego lub materiałów ćwiczeniowych i przekazuje ją odpowiednio wójtowi, burmistrzowi albo prezydentowi miasta, właściwemu ze względu na siedzibę szkoły.

4. Dyrektor szkoły prowadzonej przez ministra sporządza listę uczniów uprawnionych do otrzymania pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia zawodowego lub materiałów ćwiczeniowych i przekazuje ją ministrowi prowadzącemu szkołę.

5. W przypadku liceum ogólnokształcącego, technikum, branżowej szkoły I stopnia, branżowej szkoły II stopnia, szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy, czteroletniej ogólnokształcącej

szkoły muzycznej II stopnia (w tym klas dotychczasowej sześciolletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czterolletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia), prowadzonych przez gminę, odpowiednio wójt, burmistrz albo prezydent miasta, właściwy ze względu na siedzibę szkoły, przekazuje środki finansowe na dofinansowanie zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia zawodowego lub materiałów ćwiczeniowych na rachunek bankowy szkoły.

6. W przypadku liceum ogólnokształcącego, technikum, branżowej szkoły I stopnia, branżowej szkoły II stopnia, szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy, czterolletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia (w tym klas dotychczasowej sześciolletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia prowadzonych w czterolletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia), klas VI–IX ogólnokształcącej szkoły baletowej lub liceum sztuk plastycznych, prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego inną niż gmina, osobę prawną niebędącą jednostką samorządu terytorialnego lub osobę fizyczną, zwrotu kosztów zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia zawodowego lub materiałów ćwiczeniowych opiekunom uczniów albo pełnoletnim uczniom dokonuje odpowiednio wójt, burmistrz albo prezydent miasta, właściwy ze względu na siedzibę szkoły.

7. Ministrowie prowadzący szkoły, po otrzymaniu listy uczniów uprawnionych do otrzymania pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia ogólnego, materiałów edukacyjnych do kształcenia zawodowego lub materiałów ćwiczeniowych w szkołach prowadzonych przez tych ministrów, przekazują środki finansowe na rachunki bankowe tych szkół.

VI. SPOSÓB PRZEKAZYWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH NA REALIZACJĘ PROGRAMU

1. Dotację celową dla gminy na realizację programu przekazuje wojewoda na wniosek odpowiednio wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.

Do wniosku należy dołączyć informację o liczbie uczniów niepełnosprawnych objętych programem na terenie danej gminy, z wyłączeniem uczniów szkół prowadzonych przez ministrów.

2. Na wniosek ministrów prowadzących szkoły minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację programu

w danym roku szkolnym w odniesieniu do uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do szkół prowadzonych przez tych ministrów.

3. Niewykorzystana lub wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem dotacja podlega zwrotowi na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, z późn. zm.³⁾).

VII. ZADANIA MINISTRA WŁAŚCIWEGO DO SPRAW OŚWIATY I WYCHOWANIA

1. Poinformowanie, za pośrednictwem kuratorów oświaty, gmin oraz opiekunów uczniów albo pełnoletnich uczniów o programie i trybie udzielania pomocy.
2. Zebranie od wojewodów i ministrów prowadzących szkoły informacji o liczbie uczniów spełniających w danym roku szkolnym warunki uprawniające do otrzymania pomocy.
3. Podział środków finansowych między wojewodów i ministrów prowadzących szkoły oraz poinformowanie właściwych dysponentów części budżetowych i ministra właściwego do spraw finansów publicznych o wysokości przyznanych środków finansowych.
4. Systematyczne monitorowanie realizacji programu.
5. Zebranie danych o realizacji programu w danym roku od wojewodów i ministrów prowadzących szkoły.
6. Analiza i ocena realizacji programu w skali kraju oraz opracowanie zbiorczej informacji o realizacji programu za dany rok.

VIII. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Lp.	Zadanie	Termin realizacji
1	Poinformowanie przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, za pośrednictwem kuratorów oświaty, gmin oraz opiekunów uczniów albo pełnoletnich uczniów o programie i trybie udzielania pomocy.	w dniu następującym po dniu wejścia w życie uchwały
2	Przekazanie ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania przez wojewodów i ministrów prowadzących	Odpowiednio do dnia: 3 sierpnia 2023 r. 2 sierpnia 2024 r.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1692, 1725, 1747, 1768, 1964 i 2414 oraz z 2023 r. poz. 412, 497, 658 i 803.

	szkoły wstępnych danych o liczbie uczniów uprawnionych do objęcia programem.	1 sierpnia 2025 r.
3	Poinformowanie przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania właściwych dysponentów części budżetowych i ministra właściwego do spraw finansów publicznych o wysokości środków finansowych przyznanych w pierwszej transzy.	Odpowiednio do dnia: 10 sierpnia 2023 r. 9 sierpnia 2024 r. 8 sierpnia 2025 r.
4	Wystąpienie właściwych dysponentów części budżetowych do ministra właściwego do spraw finansów publicznych o zwiększenie planu wydatków na realizację programu.	Odpowiednio do dnia: 18 sierpnia 2023 r. 19 sierpnia 2024 r. 19 sierpnia 2025 r.
5	Przekazanie przez wojewodów i ministrów prowadzących szkoły zweryfikowanych danych o liczbie uczniów uprawnionych do objęcia programem.	Odpowiednio do dnia: 25 września 2023 r. 25 września 2024 r. 25 września 2025 r.
6	Poinformowanie przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania właściwych dysponentów części budżetowych i ministra właściwego do spraw finansów publicznych o wysokości środków finansowych przyznanych w drugiej transzy.	Odpowiednio do dnia: 27 września 2023 r. 27 września 2024 r. 26 września 2025 r.
7	Wystąpienie wojewodów do ministra właściwego do spraw finansów publicznych o zwiększenie planu wydatków na realizację programu.	Odpowiednio do dnia: 29 września 2023 r. 30 września 2024 r. 30 września 2025 r.
8	Wystąpienie ministrów prowadzących szkoły do ministra właściwego do spraw finansów publicznych o zwiększenie planu wydatków na realizację programu.	Odpowiednio do dnia: 6 października 2023 r. 4 października 2024 r. 3 października 2025 r.
9	Realizacja zwrotu opiekunom uczniów albo pełnoletnim uczniom kosztów zakupu	Odpowiednio do dnia: 11 grudnia 2023 r.

	podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych.	11 grudnia 2024 r. 11 grudnia 2025 r.
10	Podsumowanie programu w województwach. Przekazanie ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania przez wojewodów i ministrów prowadzących szkoły danych o realizacji programu.	Odpowiednio do dnia: 30 stycznia 2024 r. 30 stycznia 2025 r. 30 stycznia 2026 r.
11	Dokonanie przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania analizy i oceny realizacji programu w skali kraju, opracowanie zbiorczej informacji o realizacji programu za dany rok.	Odpowiednio do dnia: 29 lutego 2024 r. 28 lutego 2025 r. 27 lutego 2026 r.

IX. DZIAŁANIA LEGISLACYJNE

W przypadku przyjęcia programu, o którym mowa w art. 90u ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, Rada Ministrów na podstawie art. 90u ust. 4 pkt 1 tej ustawy określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży oraz innym grupom społecznym objętym programem, o którym mowa w art. 90u ust. 1 pkt 1 tej ustawy, formy i zakres tej pomocy oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając w szczególności przedsięwzięcia sprzyjające eliminowaniu barier edukacyjnych, a także osoby i grupy osób uprawnione do pomocy. W związku z tym niezbędne jest wydanie, zgodnie z upoważnieniem zawartym w art. 90u ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2023–2025.